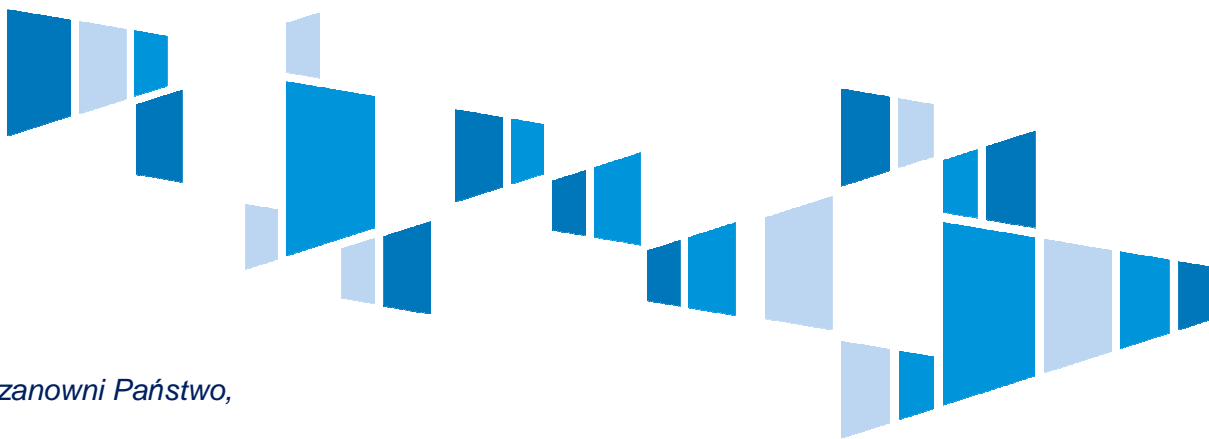


BIULETYN INFORMACYJNY
MINISTERSTWA FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ
DLA CZŁONKÓW KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH
REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Czerwiec 2020



Szanowni Państwo,

w lutym 2020 r. nikt nie spodziewał się tego, co nastąpiło miesiąc później.

Wdrażaliście Państwo działania zaplanowane na 2020 r. dotyczące naborów i rozliczania projektów, przygotowywaliście też plany na nową perspektywę.

Epidemia koronawirusa zrewidowała te plany.

Ze strony Ministerstwa staraliśmy się ułatwić i koordynować proces notyfikacji, zmian programów jak również działania bieżące podejmowane w ramach RPO.

Niezwłocznie uzgodniliśmy z KE i MZ szybką ścieżkę realizacji projektów szpitalnych.

Przygotowaliśmy specustawę wdrożeniową ułatwiającą podejmowanie w indywidualnych i uzasadnionych przypadkach odważnych decyzji. Przygotowaliśmy we współpracy z Państwem elastyczne schematy wsparcia dla przedsiębiorców na pozyskiwanie kapitału obrotowego.

Z perspektywy tych kilku miesięcy możemy powiedzieć, że jako instytucje systemu realizacji polityki spójności zdaliśmy egzamin, udowadniając, że jest to skuteczna i elastyczna polityka, a my jesteśmy dobrze przygotowani do jej realizacji, pomimo tego, że świat bywa czasem nieprzewidywalny.

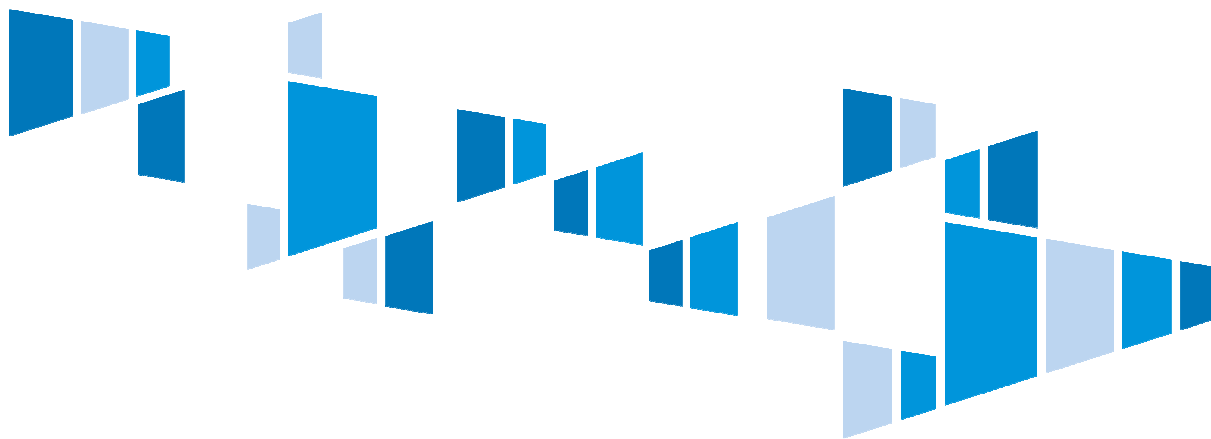
Zapraszamy do lektury!



*Małgorzata Jarosińska – Jedynek
Minister
Funduszy i Polityki Regionalnej*



*Grzegorz Puda
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Funduszy
i Polityki Regionalnej*



W TYM WYDANIU

ZAGADNIENIA STRATEGICZNE

Wsparcie działań pakietu antykryzysowego środkami Polityki Spójności
Funduszowy Pakiet Antywirusowy
Przygotowania do nowej perspektywy finansowej 2021-2027
Legislacja

REALIZACJA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH POLITYKI SPÓJNOŚCI

Stan wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020
Stan wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

KOMITETY MONITORUJĄCE KRAJOWE PROGRAMY OPERACYJNE

KM PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
KM PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
KM PO Inteligentny Rozwój 2014-2020



ZAGADNIENIA STRATEGICZNE

Wsparcie działań pakietu antykryzysowego środkami Polityki Spójności

1. Pakiety Coronavirus Response Investment Initiative

Epidemia koronawirusa postawiła pod znakiem zapytania możliwość realizacji wielu przedsięwzięć finansowanych z funduszy polityki spójności. Spowodowała ryzyko niezrealizowania celów, zarówno po stronie instytucji zarządzających, jak i projektów. Sytuacja wymagała pilnych i zdecydowanych działań na poziomie europejskim i krajowym. Ich celem było z jednej strony umożliwienie wykorzystania środków polityki spójności na przeciwdziałanie skutkom pandemii, z drugiej zaś umożliwienie realizacji projektów i zapewnienie beneficjentom bezpieczeństwa prawnego w tych nieprzewidzianych okolicznościach.

Komisja uruchomiła dwa pakiety legislacyjne: Coronavirus Response Investment Initiative (CRII) i Coronavirus Response Investment Initiative Plus (CRII+). Dzięki nim możliwe stało się zmobilizowanie środków polityki spójności do elastycznego reagowania na pojawiające się potrzeby w najbardziej narażonych sektorach, takich jak opieka zdrowotna oraz MŚP i rynek pracy.

Pakiet CRII, który wszedł w życie 1 kwietnia br., wprowadził szereg przepisów umożliwiających państwom członkowskim szybkie wprowadzenie zmian w programach tak, aby możliwe były działania interwencyjne, związane z przeciwdziałaniem skutkom pandemii. Głównym celem Pakietu było szybkie uruchomienie rezerw gotówkowych z funduszy UE, w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020, na walkę ze skutkami epidemii. Komisja uznała również wszystkie wydatki związane z tym celem za kwalifikowalne na podstawie zasad polityki spójności.

Jeszcze dalej w kierunku uproszczeń poszedł pakiet CRII+. Nowe przepisy umożliwiły m.in. transfery środków w ramach trzech funduszy polityki spójności (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny



i Fundusz Spójności); transfery między różnymi kategoriami regionów; elastyczność w zakresie koncentracji tematycznej, a także możliwość podniesienia poziomu dofinansowania na wybranych osiach priorytetowych do 100% na rok obrachunkowy 2020-2021, umożliwiając państwom członkowskim skorzystanie z pełnego finansowania UE na środki związane z kryzysem.

Dzięki zastosowaniu mechanizmów wskazanych w CRII i CRII+ na działania antywirusowe, wyasygnowano w Polsce z programów polityki spójności na lata 2014-2020 ok. 21,3 mld zł, w tym z programów krajowych ok. 9,7 mld zł, natomiast z RPO ok. 11,6 mld zł.

Ponadto CRII + zapewnił wsparcie najbardziej potrzebującym, zmieniając zasady dotyczące Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Na przykład możliwe będzie dostarczanie pomocy żywnościowej czy podstawowej pomocy materialnej za pomocą kuponów elektronicznych i zapewnienie wyposażenia ochronnego. Możliwe będzie również sfinansowanie środków na poziomie 100% w roku obrachunkowym 2020-2021.

2. Plan odbudowy gospodarczej UE

Epidemia koronawirusa zatrzymała rozwój gospodarki w całej Europie. Spowodowało to olbrzymie straty. Tylko w drugim kwartale 2020 r. produkt krajowy brutto (PKB) Unii spadł o około 15 proc. w porównaniu z tym samym okresem w ubiegłym roku.

W odpowiedzi na to, 27 maja 2020 r. Komisja Europejska przedstawiła plan odbudowy gospodarczej UE - **Recovery Plan** wraz z nowym narzędziem **Next Generation EU** oraz propozycję odnowionych wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027.

Planu Odbudowy dla Europy opiera się na trzech elementach, tj.

- Zaktualizowanych Wieloletnich Ramach Finansowych 2021-2027 o wartości 1,1 bln EUR.



- Europejskim instrumencie na rzecz odbudowy (Next Generation EU) o wartości 750 mld EUR w grantach i pożyczkach z funduszu odbudowy. Polska byłaby w ujęciu brutto – czwartym, a w ujęciu netto trzecim największym beneficjentem tego mechanizmu. Środki zostaną przekazane do już uruchomionych instrumentów wsparcia.
- Pakiecie działań osłonowych dla pracowników, firm i państw członkowskich o wartości 540 mld EUR.

3. Specustwa funduszowa

Równoległe z działaniami na szczeblu europejskim minister właściwy ds. rozwoju regionalnego przygotował projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych, w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. Ustawa została opublikowana 17 kwietnia 2020 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (*ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.*; tzw. **specustawa wdrożeniowa**). Ustawa obowiązuje od 18 kwietnia br., z mocą od 1 lutego 2020 r.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają instytucjom uczestniczącym w systemie wdrażania środków europejskich bardziej elastyczne podejście do zagrożeń dla prawidłowej realizacji projektów, będących następstwem COVID-19. Zawarte w ustawie regulacje pozwalają uwzględnić szczególne okoliczności, w jakich znaleźli się beneficjenci realizujący projekty, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie pandemii.

Jednocześnie wprowadzają odstępstwa i wyjątki od obowiązujących zasad wyboru, realizacji i rozliczania projektów w ramach programów operacyjnych, przyjętych ustawą wdrożeniową oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Zapewniają instytucjom podstawę prawną do elastycznego podejścia do powyższych procesów.



Uproszczenia dotyczą takich kwestii jak koordynacja realizacji programów operacyjnych, kryteria wyboru projektów do dofinansowania oraz wybranych aspektów, dotyczących realizacji przez beneficjentów umów o dofinansowanie.

Z punktu widzenia zadań komitetów monitorujących należy zwrócić uwagę na kwestię wprowadzonej możliwości zmiany kryteriów wyboru projektów w każdym czasie oraz stosowanie odstępstw od zatwierdzonych kryteriów w trakcie realizacji projektu (art. 4). Przepis ten ma umożliwić komitetowi monitorującemu zmianę zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów oraz upoważnić instytucje uczestniczące w systemie realizacji programu do dokonywania na wniosek beneficjenta zmian w projekcie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Na stronie <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/ulatywiamy-stosowanie-specustawy-funduszowej-przedstawiamy-interpretacje-prawne-najwazniejszych-rozwiazan> dostępny jest zbiór wyjaśnień i interpretacji do specustawy, przygotowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Funduszowy Pakiet Antywirusowy

Fundusze europejskie zarówno z poziomu krajowego jak i regionalnego w ramach przygotowanego przez MFiPR we współpracy z regionami Funduszowego Pakietu Antywirusowego, z powodzeniem działają już w gospodarce, uzupełniając i wzmacniając rządową Tarczę Antykryzysową.

Szacuje się, że łączna kwota dedykowana dotychczas w programach operacyjnych **na działania antywirusowe wynosi ok. 21,3 mld zł (z krajowych PO ok. 9,7 mld zł, natomiast z RPO ok. 11,6 mld zł).**

Przeciwdziałanie skutkom epidemii wymaga przede wszystkim wsparcia sektora zdrowia oraz działań minimalizujących negatywne skutki gospodarcze, polegających na udzielaniu pomocy przedsiębiorcom, w tym które na skutek epidemii zmagają się z problemem utraty płynności finansowej.



Wsparcie sektora zdrowia

Dla **sektora zdrowia** z funduszy UE sfinansowano m.in. zakupy sprzętu niezbędnego w szpitalach zakaźnych, odzieży ochronnej, maseczek, kombinezonów, ambulansów, środków dezynfekujących. Szpitale zakaźne zostały wyposażone m.in. w respiratory, tomografy komputerowe, kardiomonytory, łóżka intensywnej terapii, ambulanse.

W ramach programu **Infrastruktura i Środowisko** przekazano na te cele ok. 1 mld zł. Kolejne 1,3 mld zł. pochodzi z regionalnych programów operacyjnych.


Wsparcie przedsiębiorczości

Pakiet Funduszowy oferuje **przedsiębiorcom** pomoc na zabezpieczenie doraźnych potrzeb, dostarcza kapitału obrotowego, pomaga utrzymać miejsca pracy. Wspólnie z Marszałkami, MFiPR na dofinansowanie do pensji pracowników przeznaczył 2,6 mld złotych.

Fundusze na bezzwrotne dotacje na kapitał obrotowy w łącznej kwocie co najmniej 3 mld złotych pochodzą z programów krajowych i regionalnych. Wsparcie dla średnich firm w tym zakresie oferowały programy krajowe (POIR i POPW), natomiast dla firm mikro- i małych programy regionalne (RPO). Poza finansowaniem kapitału obrotowego, ze środków RPO finansowane będą takie inicjatywy jak: pomoc dla pożyczkobiorców (MŚP) w spłacie zaciągniętych pożyczek; doposażenie firm w zakup zaopatrzenia stanowiska pracy pracownika, np. laptopów, odpowiedniego oprogramowania, tak aby pracownicy mogli pracować zdalnie; amortyzowanie skutków kryzysu gospodarczego w ramach projektów już realizowanych.

Szacowana kwota na ten cel z EFR w ramach RPO to ok. 2,3 mld zł.

Szczegółowe informacje o zakresie i warunkach antykryzysowego wsparcia dla przedsiębiorstw w ramach poszczególnych RPO, w tym na finansowanie kosztów utrzymania działalności, znajdują się na stronach internetowych urzędów marszałkowskich lub instytucji, które udzielają takiego wsparcia, jak również



na stronie: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fe-koronawirus/wsparcie-na-kapital-obrotowy-dla-mikro-i-malych-przedsiębiorstw/>.

Inne działania z programów krajowych

Programy krajowe ukierunkowały dodatkowo swoje działania na zapobieganie negatywnym skutkom COVID.

Środki w kwocie 200 mln zł z **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** trafią do polskich przedsiębiorców i naukowców, którzy pracują nad diagnostyką, leczeniem i przeciwdziałaniem koronawirusowi. W dniu 6 kwietnia br. ogłoszony został konkurs w ramach poddziałania 1.1.1 POIR „Szybka ścieżka”.

Aktualne informacje o konkursie znajdują się na stronie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju: <https://www.ncbr.gov.pl/programy/fundusze-europejskie/poir/konkursy/konkurs-1-1-1-1-2020/>.

Wprowadzone zostały ułatwienia w kredycie technologicznym dla firm, które w tym trudnym czasie inwestują w innowacje. Przeznaczaliśmy na to 350 mln zł w kolejnym naborze wniosków trwającym od 1 czerwca do 30 grudnia br. W dniu 2 czerwca br. ogłoszony został nabór dla przedsiębiorców w zakresie pomocy inwestycyjnej na budowę lub unowocześnienie infrastruktury służącej do opracowania, testowania, udoskonalania i przygotowania środków do masowego wytwarzania produktów, służących zwalczaniu epidemii COVID-19. Wsparcie będzie udzielane w ramach działania 2.1 POIR „Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw” – ścieżka Dotacja na infrastrukturę do zwalczania COVID-19. Nabór wniosków będzie się odbywał od 8 czerwca do 31 lipca 2020 roku. Budżet konkursu to 100 mln zł.

W ramach **Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020** planowane jest wsparcie przedsiębiorców w zakresie wdrażania innowacji, tj. dostosowania firmy do funkcjonowania w warunkach pandemii (w szczególności wspierane będą innowacje organizacyjne poprzez wykorzystywanie nowoczesnych technologii i dostosowywanie warunków sanitarnych firmy). Szacowana kwota to 150 mln zł.

Szczegółowe informacje na temat naborów wniosków w ramach POPW znajdują się



na stronie:

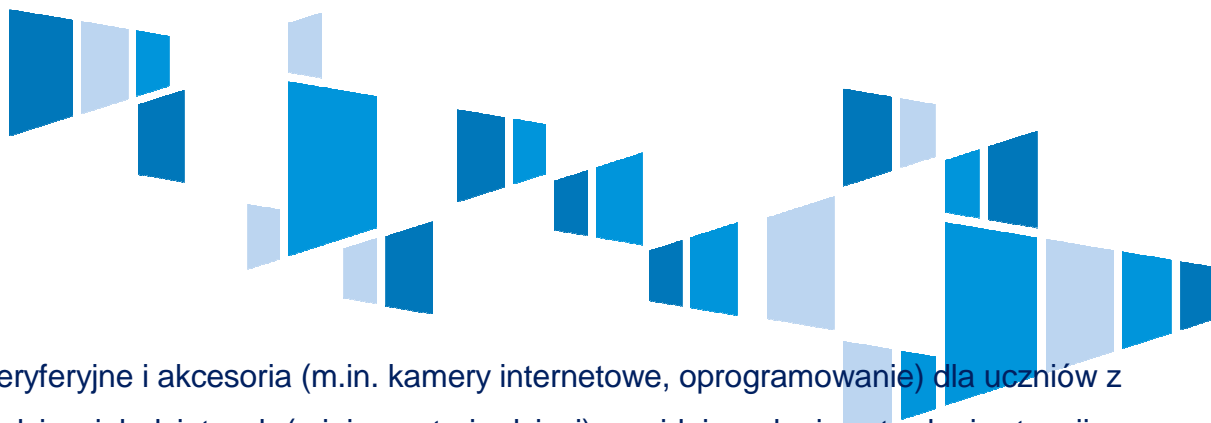
<https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/wiadomosci/#/domyslne=1/3734=3031>.

Poza dotacjami, przedsiębiorcom udzielane jest także wsparcie zwrotne na korzystnych zasadach. Rozszerzony został **fundusz gwarancyjny** (600 mln zł), oferujący gwarancje do 80% wartości kredytów dla MSP udzielanych przez banki komercyjne i spółdzielcze. Dotychczas gwarancjami mogły być objęte kredyty inwestycyjne. Dzięki wprowadzonym zmianom możliwe będzie gwarantowanie nie tylko kredytów inwestycyjnych – jak dotychczas – ale również kredytów obrotowych, w tym na rachunku bieżącym. Uruchomiony został także nowy **fundusz pożyczkowy** o wartości co najmniej 550 mln zł. Szczegółowe informacje o tym instrumencie publikowane są na stronach internetowych: www.poir.gov.pl oraz www.bgk.pl.

Z kolei w ramach **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020** wygospodarowano pulę 400 mln zł na pożyczki szerokopasmowe udzielane na preferencyjnych warunkach dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Z tego Programu wdrażane są projekty: zdalna szkoła (187 mln zł), zdalna szkoła+ (182 mln zł) i rozszerzony zakres P1 (102 mln zł).

Projekt „**Zdalna Szkoła** – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” skierowany jest do JST na dofinansowanie zakupu sprzętu komputerowego (np. laptopy, tablety) oraz mobilnego dostępu do internetu dla szkół. Sprzęt będzie użyczony uczniom i nauczycielom, którzy wymagają wsparcia w zakresie realizacji edukacji zdalnej. Zdalna Szkoła jest wdrażana w formie projektu grantowego o wartości ponad 187 mln PLN (100% dofinansowania z UE). Według stanu na 08.06.2020 r. do dofinansowania zostało wybranych **2782 wniosków grantowych** na **2790 JST** uprawnionych do złożenia WoD.

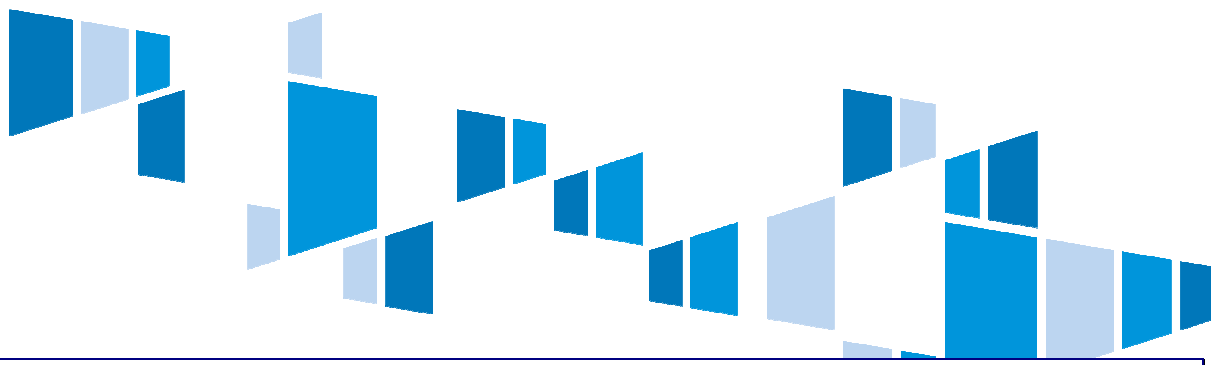
„**Zdalna Szkoła+** w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej” – to projekt pozakonkursowy o wartości ponad 182 mln PLN (100% dofinansowania z UE) wdrażany w formie projektu grantowego dla gmin. Granty są przyznawane na doposażenie w sprzęt komputerowy oraz niezbędne do zdalnej edukacji urządzenia



peryferyjne i akcesoria (m.in. kamery internetowe, oprogramowanie) dla uczniów z rodzin wielodzietnych (minimum troje dzieci), znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Wsparciem będą mogli zostać objęci także uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności, wymagający specjalistycznego sprzętu i oprogramowania komputerowego oraz nauczyciele. Nabór wniosków o grant rozpoczął się 15 maja br. Według stanu na 25.06.2020 r. do dofinansowania zostało wybranych **2093 wniosków grantowych** na **2477 gmin** uprawnionych do złożenia WoD. Łączna wysokość grantów wynikająca z wybranych wniosków do dofinansowania to **ponad 154 mln zł**.

Okolo 2 mld zł z **Europejskiego Funduszu Społecznego** przeznaczono na **dopłaty do wynagrodzeń pracowników**. Dostępne jest dofinansowanie dla przedsiębiorców, przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniających pracowników, ale także dla podmiotów ekonomii społecznej na pokrycie części wynagrodzeń dla pracowników zatrudnionych, zarówno na umowę o pracę, jak i umowy cywilno-prawne. Środki są dystrybuowane przez powiatowe urzędy pracy.

Ponad **500 mln zł** przeznaczono w **Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER 2014-2020)** na działania dotyczące tymczasowego wzmocnienia kadr i zabezpieczenia osób przebywających w DPS, celem wsparcia dzieci w pieczy zastępczej, a także **250 mln zł** na dodatki do wynagrodzeń i środki ochrony osobistej dla pielęgniarek i innego personelu medycznego placówek opiekuńczych. Okolo **212,6 mln zł** na wsparcie DPS oraz innych instytucji opieki przeznaczyci dodatkowo Marszałkowie z RPO. Z tych pieniędzy sfinansowane zostały m. in. zakupy środków ochrony indywidualnej i sprzętu niezbędnego do walki z epidemią.



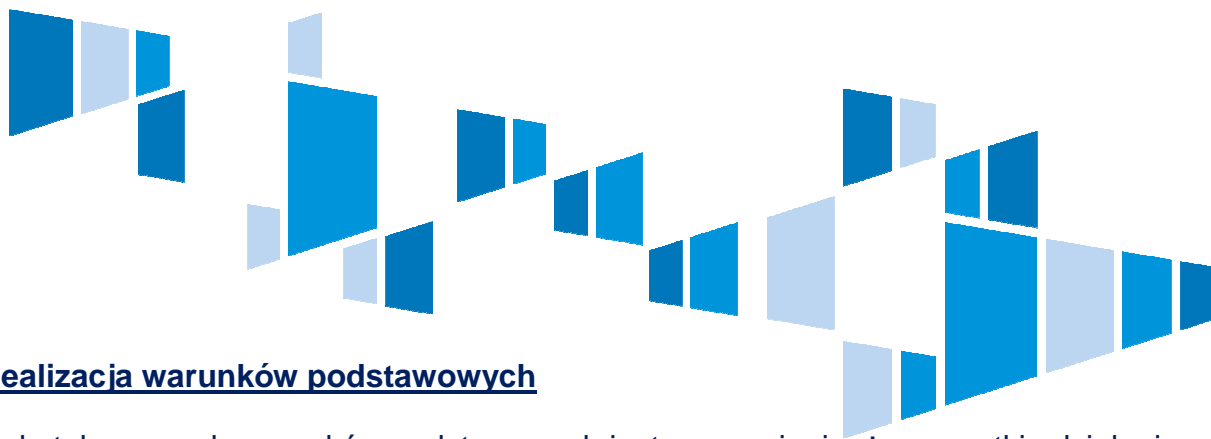
Przygotowania do nowej perspektywy finansowej 2021-2027

Harmonogram prac nad Umową Partnerstwa i Programami Operacyjnymi

Polityka spójności kolejny raz dowiodła, że jest istotną polityką inwestycyjną UE, dostosowującą się do zmieniających się okoliczności, a dodatkowo szytą na miarę potrzeb państw członkowskich. Receptą na to, aby zachować odpowiednią równowagę pomiędzy celami krótko- i długoterminowymi, tj. żeby móc przewyciężyć obecny kryzys, a jednocześnie nie stracić z oczu traktatowych celów polityki spójności, jest elastyczność w działaniu. Stąd konieczność rewizji i dostosowania dokumentów przygotowywanych na przyszłą perspektywę finansową. Dlatego, procedowanie Założeń do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 zostało zakończone na etapie przyjęcia projektu przez Komitet Rady Ministrów ds. Europejskich w dniu 25 lutego br.

Ramowy harmonogram prac nad UP i programami operacyjnymi został zaakceptowany przez Komitet Rady Ministrów ds. Europejskich jako element **Informacji na temat sposobu organizacji prac nad dokumentami programowymi**, związanymi z perspektywą finansową UE 2021-2027. Harmonogram został oparty o założenie, że uruchomienie wdrażania nowej perspektywy finansowej nastąpi od najwcześniejszego momentu, tj. w 2021 r. Należy mieć jednak na uwadze, że daty przedstawione w harmonogramie uzależnione będą w szczególności od postępu prac nad ostatecznym kształtem dokumentów, stanowiących pakiet legislacyjny dla perspektywy 2021-2027.

Obecnie koncentrujemy się na przygotowaniu **projektu Umowy Partnerstwa** na lata 2021-2027, w szczególności na dostosowaniu dotychczas przygotowanych zapisów do zmian zaproponowanych przez KE i wprowadzeniu do nich działań związanych z przeciwdziałaniem kryzysowi, spowodowanemu przez COVID-19. Negocjacje UP powinny zakończyć się do końca bieżącego roku, natomiast przygotowanie projektów programów operacyjnych w ciągu w ciągu 6 miesięcy od przedstawienia projektu Umowy Partnerstwa do konsultacji społecznych. Oznacza to, że w maju-czerwcu 2021 r. powinniśmy się spodziewać przedstawienia projektów RPO do akceptacji zarządów województw.



Realizacja warunków podstawowych

Rolą tak zwanych warunków podstawowych jest zapewnienie, że wszystkie działania współfinansowane w Państwach Członkowskich ze środków europejskich będą zgodne z priorytetowymi kierunkami polityk UE. Od spełnienia tych warunków zależeć będzie możliwość ponoszenia wydatków związanych z poszczególnymi celami szczegółowymi funduszy europejskich. Warunki podstawowe zostały określone dla wszystkich celów (priorytetów) polityki spójności.

Większość warunków podstawowych będzie spełniana na poziomie krajowym. Tylko dwa warunki muszą być spełnione na poziomie krajowym i regionalnym. Jest to warunek do CP 1 (RIS – Regionalne Inteligentne Specjalizacje) oraz warunek do CP 3 (RPT- Regionalne Plany Transportowe). Postęp prac nad spełnianiem warunków jest śledzony w ramach grup roboczych Międzyresortowego Zespołu ds. Funduszy Unii Europejskiej. Ustanowiony został również system kwartalnego monitorowania.

Regionalne Inteligentne Specjalizacje

Mówiąc najprościej, inteligentne specjalizacje (IS) to potencjały gospodarki danego kraju i regionu. Wyznaczenie inteligentnych specjalizacji i – konsekwentnie – kierowanie strumienia środków finansowych właśnie na nie – pozwala skupić inwestycje ukierunkowane na badania, rozwój i innowacyjność w obszarach o największym potencjale kraju. Idea IS została wprowadzona 10 lat temu w celu realizacji przyjętej przez KE „Strategii Europa 2020 – Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, sprzyjającego włączeniu społecznemu” i wskazanych w niej priorytetów. Priorytety te to:

- inteligentny wzrost (rozwój oparty na wiedzy i innowacjach),
- wzrost zrównoważony (transformacja w kierunku gospodarki konkurencyjnej i niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów),



- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną).

Właściwie określone IS powinny uwzględniać istniejący potencjał naukowy i biznesowy w obszarze badań, rozwoju i innowacji; aktualne możliwości rozwoju gospodarki kraju i regionu; istniejące powiązania kooperacyjne w ramach obszarów specjalizacji; a także trendy rozwojowe i nisze rynkowe, w których kraj lub region ma lub może mieć przewagi w konkurencji z innymi krajami.

Z pojęciem inteligentnych specjalizacji związane jest pojęcie **procesu przedsiębiorczego odkrywania**. Inteligentne specjalizacje służą jako kompas dla inwestycji w badania i innowacje, ale nie są one wyznaczone raz na zawsze. Gospodarka się zmienia, zmieniają się zatem wyzwania i priorytety rozwojowe. Temu właśnie celowi służy proces przedsiębiorczego odkrywania. Jest to proces partycypacyjny, angażujący wszystkich interesariuszy (przedsiębiorców, naukowców, partnerów społeczno-gospodarczych, administrację). Jego celem jest odnalezienie tych dziedzin, w których kraj lub region ma szansę zaistnieć na rynku międzynarodowym i które - aby ten cel osiągnąć - powinny stać się nowymi inteligentnymi specjalizacjami. Te nowe inteligentne specjalizacje otrzymają wzmocnienie i będą miały szansę zaistnieć jako nowe potencjały rozwojowe, dzięki skierowaniu na nie środków finansowych.

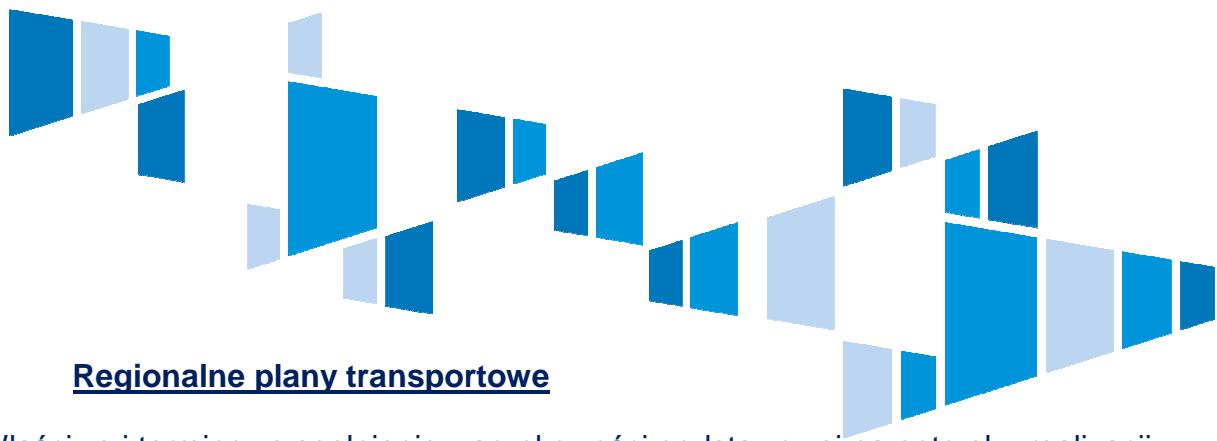
W ramach warunku podstawowego, określonego dla możliwości uruchomienia **wsparcia w celu 1, konieczne jest spełnienie siedmiu kryteriów na poziomie krajowym oraz odpowiednio dla każdego województwa**. Kryteria te dotyczą:

- 🚧 Kryterium 1 - analizy wyzwań i wąskich gardeł w zakresie dyfuzji innowacji.
- 🚧 Kryterium 2 - zapewnienia funkcjonowania kompetentnego podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnych specjalizacji.



- ✚ Kryterium 3 - zapewnienia właściwego systemu oraz narzędzi monitorowania i ewaluacji, mającego zapewnić realizację celów strategii inteligentnych specjalizacji.
- ✚ Kryterium 4 - zapewnienia funkcjonowania procesu przedsiębiorczego odkrywania i udziału w tym procesie wszystkich zainteresowanych stron.
- ✚ Kryterium 5 - zapewnienia poprawy regionalnych systemów innowacji, badań i rozwoju.
- ✚ Kryterium 6 - zapewnienia wsparcia transformacji przemysłowej.
Przy czym to kryterium co do zasady będzie spełnione na poziomie krajowym. Tylko te regiony, które realizują instrumenty skoncentrowane na transformacji przemysłowej, mogą dobrowolnie zadeklarować udział w komplementarnym spełnianiu tego kryterium z poziomu regionalnego.
- ✚ Kryterium 7 - zapewnienia wzmocnienia współpracy międzynarodowej w obszarach inteligentnych specjalizacji.

Sprawozdania kwartalne składane przez IZ RPO, zawierają informacje wskazujące na jakim etapie znajdują się poszczególne regiony na drodze do spełnienia warunku/kryteriów. Odpowiednio przedstawiają dokumenty, potwierdzające spełnienie poszczególnych kryteriów warunku oraz działania wymagane do realizacji, kamienie milowe, oszacowanie procentowe stanu spełnienia poszczególnych kryteriów oraz całego warunku, a także analizę ryzyk mogących zagrozić terminowemu wypełnieniu tego warunku. MFIPR monitoruje i wspiera regiony w osiągnięciu pełnej realizacji wyznaczonych zadań, składających się na wypełnienie poszczególnych elementów warunku podstawowego.



Regionalne plany transportowe

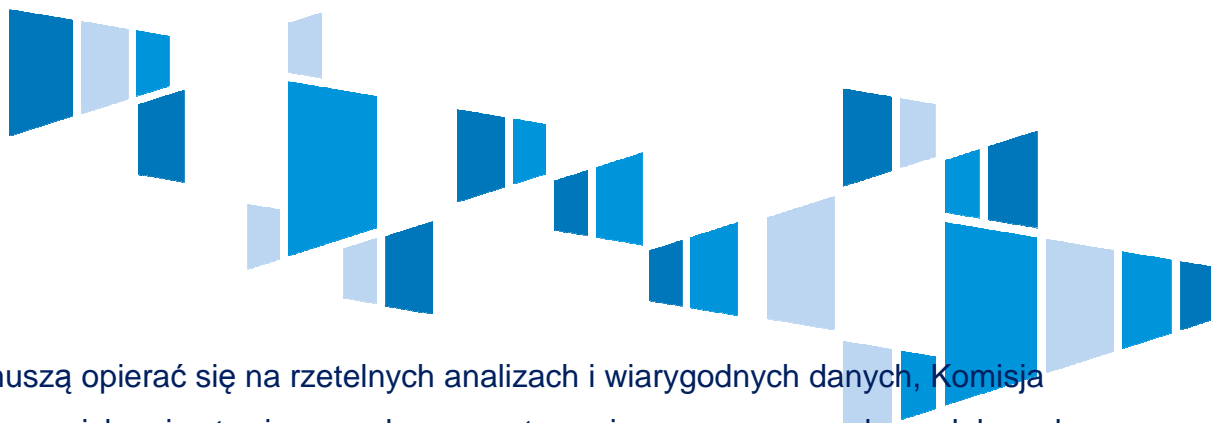
Właściwe i terminowe spełnienie warunkowości podstawowej na potrzeby realizacji nowych wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027 jest kluczowe w realizacji polskiej polityki spójności, w tym również zamierzeń związanych z rozwojem infrastruktury transportowej.

Warunki podstawowe oraz kryteria uzasadniające ich spełnienie, zawarte w załączniku nr 4 do projektu Rozporządzenia Ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady, które muszą zostać spełnione dla warunku podstawowego w **CP3** pn.

Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie, koncentrują się wokół kilku zagadnień. Zagadnienia te związane z **aspektami ekonomicznym** (tj. pogłębione analizy, uzasadniające nowe plany inwestycyjne oraz planowanie kosztów utrzymania nowej i istniejącej infrastruktury), **aspektami środowiskowymi** (tj. promowanie paliw alternatywnych, ochrony powietrza), **aspektami multimodalności** transportu i **interoperacyjności** sieci kolejowej oraz współpracy między regionami, w celu zapewnienia komplementarności inwestycji oraz **aspektami bezpieczeństwa ruchu drogowego**.

Dla zarządów województw spełnienie warunku w przypadku CP3 oznacza konieczność przyjęcia regionalnych planów transportowych, obejmujących nowy okres planowania 2021-2030 oraz uwzględniających odnoszące się do niego kryteria, wynikające z nowego warunku podstawowego dla CP3.

Rozporządzenie nie wymusza jednak na poziomie regionalnym stworzenia nowego rodzaju dokumentu strategicznego w obszarze transportu. Pod względem formalnym będzie to często kontynuacja i rozwinięcie istniejących dokumentów, w szczególności regionalnych planów transportowych, przygotowanych jako warunek ex-ante w obecnej perspektywie finansowej oraz wykorzystanie innych dokumentów, odnoszących się do różnych aspektów polityki transportowej w regionie (np. SUMP, plany rozwoju dróg rowerowych). Jakkolwiek wszystkie dokumenty strategiczne



muszą opierać się na rzetelnych analizach i wiarygodnych danych, Komisja Europejska nie stawia warunku przygotowania przez samorzady modelu ruchu.

W celu jak najefektywniejszego wypełnienia warunkowości podstawowej na poziomie krajowym, Centrum Unijnych Projektów Transportowych przygotowuje Zintegrowany Model Ruchu dla Polski (ZMR). Będzie on uwzględniał transport drogowy, autobusowy, kolejowy i lotniczy, spełniając tym samym wymóg multimodalności.

Po zakończeniu prac, model prognostyczny zostanie udostępniony i będzie mógł być wykorzystany do tworzenia międzygałęziowych analiz planowanych rozwiązań infrastrukturalnych. Dane z ZMR mogą być zatem przydatne do planowania na poziomie regionalnym w miarę oddawania kolejnych jego funkcjonalności. Nie są one natomiast jedynym źródłem informacji niezbędnych do przygotowania regionalnych planów transportowych. Dlatego nie ma przeszkód do prowadzenia przez samorzady województw prac nad regionalnymi planami transportowymi, spełniającymi wymogi KE z założeniem ich ukończenia, zgodnie z harmonogramem prac nad przygotowaniem RPO.

Opis spełnienia warunków wstępnych jest – zgodnie z projektowanymi przez KE rozwiązaniami – jednym z elementów programu operacyjnego. Warunek w zakresie regionalnego planu transportowego może zostać uznany za spełniony przez region, niezależnie od ZMR.

Na poziomie krajowym wypełnienie warunkowości podstawowej w CP3 będzie opierać się o grupę dokumentów strategicznych planowanych na okres 2021-2027, takich jak m.in. przyszły Program Budowy Dróg Krajowych czy Krajowy Program Kolejowy. Projekty dokumentów wdrożeniowych są lub w najbliższym czasie będą poddane konsultacjom społecznym. W celu zapewnienia sprawnego i skoordynowanego przebiegu procesu przygotowywania regionalnych planów transportowych, wypełniających warunkowość podstawową w CP3, MFiPR podjęło działania mające na celu zapewnienie wsparcia eksperckiego dla samorządów ze strony **inicjatywy JASPERS**.



Zakres wsparcia JASPERS obejmuje w szczególności: przygotowanie wytycznych dla regionów dotyczących odpowiedniej zawartości regionalnych planów transportowych, serię warsztatów dla regionów monitorujących proces przygotowania/aktualizacji regionalnych planów transportowych oraz analizę spójności regionalnych planów transportowych w ujęciu ponadregionalnym.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, pozostając w ciągłym kontakcie z Ministerstwem Infrastruktury oraz CUPT, w celu zapewnienia najlepszej możliwej komplementarności dokumentów na poziomie krajowym i regionalnym, dołoży wszelkich starań do zapewnienia bliskiej współpracy między CUPT i regionami, tak aby efekty prac nad ZMR w jak największym stopniu pomogły samorządom województw w procesie przygotowania/ aktualizacji regionalnych planów transportowych.

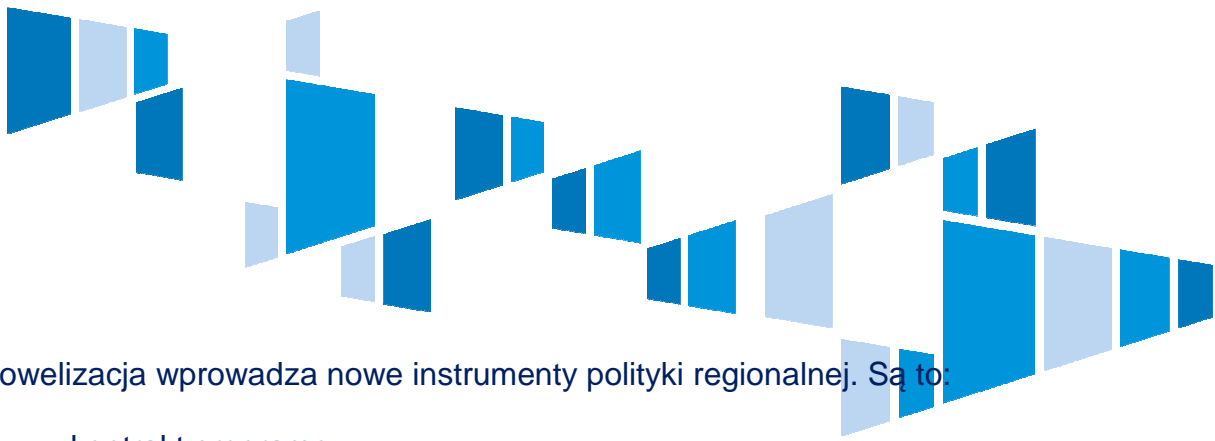
Legislacja

Nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

W dniach 14-15 lipca br. odbyły się wspólne posiedzenia Komisji Infrastruktury oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, na których przedyskutowano poprawki do ustawy, zaproponowane przez Senat.

Głównym celem nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw jest uporządkowanie i wzmocnienie efektywności strategii planowania rozwoju Polski na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Zmiany nowelizacji realizują postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” w zakresie konsolidacji strategicznego systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii.



Nowelizacja wprowadza nowe instrumenty polityki regionalnej. Są to:

- kontrakt programowy,
- kontrakt sektorowy,
- porozumienie terytorialne.

Kontrakt programowy powiązany zostanie z dofinansowaniem i warunkami wykorzystania środków UE. Kontrakt sektorowy będzie stanowił mechanizm uzgadniania zakresu ukierunkowanych terytorialnie działań sektorowych, podejmowanych przez poszczególnych ministrów właściwych w ich programach rozwoju. Oba rodzaje kontraktów będą zawierane pomiędzy stroną rządową, a samorządami województw. Z kolei porozumienie terytorialne ma służyć przede wszystkim uzgadnianiu i podejmowaniu działań istotnych z punktu widzenia społeczności lokalnych (danej gminy, kilku gmin lub powiatu).

Zaproponowane zmiany w ustawie umożliwią również przygotowanie dokumentów związanych z wykorzystaniem funduszy UE na lata 2021-2027. Z jednej strony są to dokumenty stanowiące ramy strategiczne dla planowanych interwencji (tzw. strategie rozwoju przygotowywane na poziomie krajowym, w województwach i gminach). Z drugiej strony - tzw. dokumenty programowe, związane bezpośrednio z aplikowaniem o środki UE po 2020 roku, czyli Umowa Partnerstwa, programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym.

Ustawa zakłada odejście od długookresowej strategii rozwoju kraju i koncepcji przestrzennego zagospodarowania. Wprowadza się natomiast koncepcję rozwoju kraju, jako dokumentu identyfikującego globalne trendy rozwojowe. Podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i kierunki rozwojowe pozostanie **średniookresowa strategia rozwoju kraju** (obecnie - *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r.*).



Na poziomie regionalnym istotą zmianą w ustawie jest wprowadzenie **aspektów przestrzennych do strategii rozwoju województwa**, m.in. **modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej**. Docelowo przestaną obowiązywać plany zagospodarowania przestrzennego województw, a strategie będą mocniej osadzone w problematyce rozwoju przestrzennego. Wskazano okres 5 lat, w którym strategie rozwoju województw powinny zostać przygotowane lub dostosowane do nowych wymogów, co umożliwi zakończenie prac nad trwającą obecnie aktualizacją strategii województw pod nowy okres programowania po 2020 r.

Na poziomie lokalnym wprowadza się **strategię rozwoju gminy**. Wiele samorządów przygotowywało tego typu strategie, niemniej jednak nie były one osadzone w przepisach prawnych. Zakłada się, że strategia będzie nieobligatoryjna – nie każda gmina ma potrzebę posiadania takiej strategii. Rozwiązanie to będzie wykorzystywane w przypadku większych ośrodków miejskich. Wprowadza się również **strategię rozwoju ponadlokalnego**. Możliwość przygotowania wspólnej strategii odpowiada na potrzebę planowania działań rozwojowych, wykraczających (lub oddziałujących) poza granice administracyjne jednostki terytorialnej. Oba rozwiązania umożliwią przygotowanie dokumentów, stanowiących ramy strategiczne dla aplikowania o środki unijne.



REALIZACJA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH POLITYKI SPÓJNOŚCI

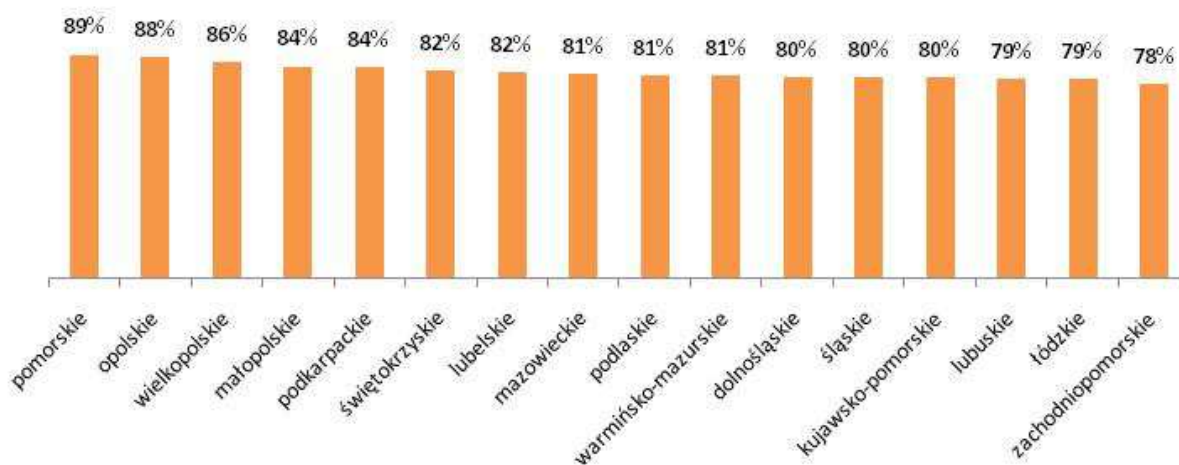
Stan wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020

Od początku perspektywy finansowej do 30 czerwca 2020 r. we wszystkich programach umowy partnerstwa podpisano z beneficjentami 63,8 tys. umów o dofinansowanie na całkowitą kwotę 472 mld zł, w tym w części dofinansowania UE 287,6 mld zł, co stanowi 85,9% alokacji, w tym:

- w programach krajowych **18,3 tys. umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 304,4 mld zł, w tym wkład UE: **174,1 mld zł**, co stanowi **87,7%** alokacji programów krajowych.
- w 16 RPO ponad **45,5 tys. umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 167,6 mld zł. Wartość dofinansowania UE w umowach wynosi **113,5 mld zł**, co stanowi **82%** alokacji RPO na lata 2014-2020.

Liderem w zakresie kontraktacji jest woj. Pomorskie (89% wykorzystanej alokacji).

Wykres 1. Wartość umów o dofinansowanie, jako % alokacji 16 RPO

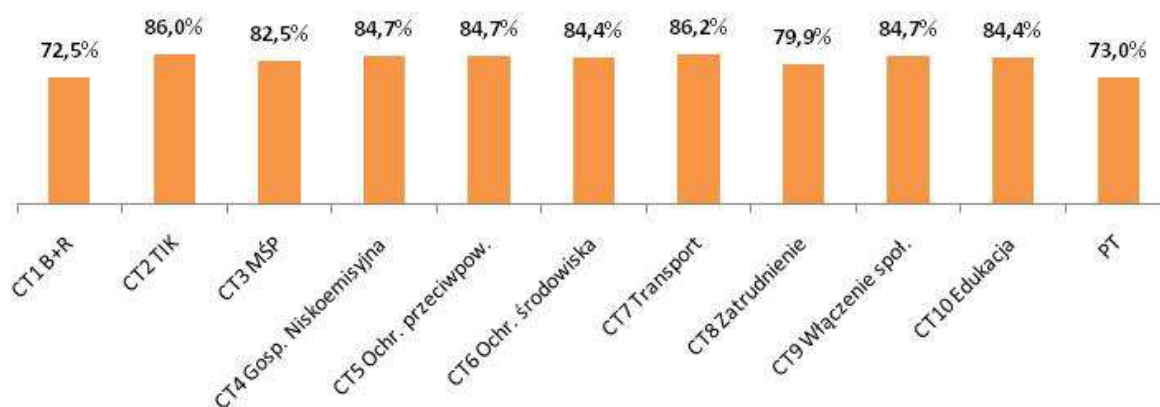


Analiza kontraktacji w różnych obszarach wsparcia, tzw. Celach Tematycznych (CT), wskazuje na pewne zróżnicowania. Najwięcej środków (kwotowo) zakontraktowano

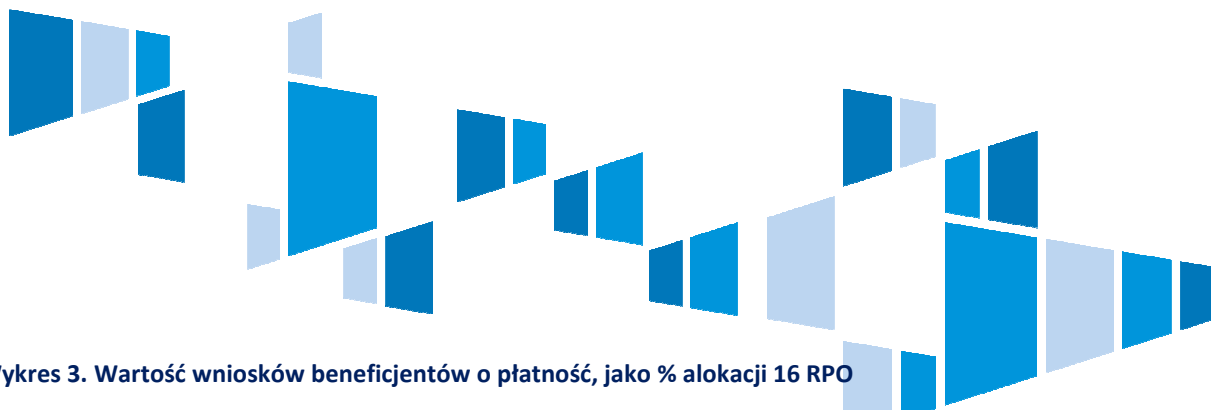


dla CT 4 - *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*, tj. 20 mld zł. Jeśli chodzi o poziom zaangażowania środków dostępnych w danym celu tematycznym, najwyższe zaangażowanie alokacji jest widoczne w CT 7 - *Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej* (kontraktacja sięga 86,2% środków dedykowanych na ten cel).

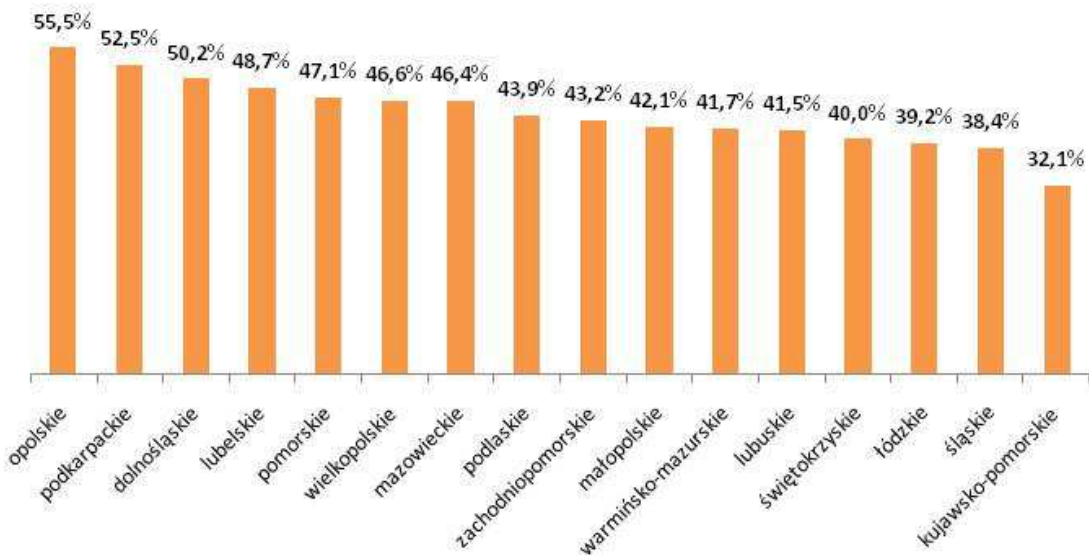
Wykres 2. Wartość umów o dofinansowanie, jako % alokacji wg Celów Tematycznych w 16 RPO



Ogólna wartość wydatków wykazanych przez beneficjentów we **wniosekach o płatność w ramach 16 RPO** wynosi 89,5 mld zł, w tym wartość dofinansowania UE to blisko **60,1 mld zł**, co stanowi **44%** alokacji na lata 2014-2020.



Wykres 3. Wartość wniosków beneficjentów o płatność, jako % alokacji 16 RPO



Stan wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

W ramach 1,3 tys. naborów złożonych zostało 6,7 tys. wniosków o dofinansowanie, poprawnych pod względem formalnym. Ich wartość wynosi 17,4 mld zł w części dofinansowania UE, co stanowi 105,4 % środków alokowanych w działaniach przypisanych w RPO dla ZIT.

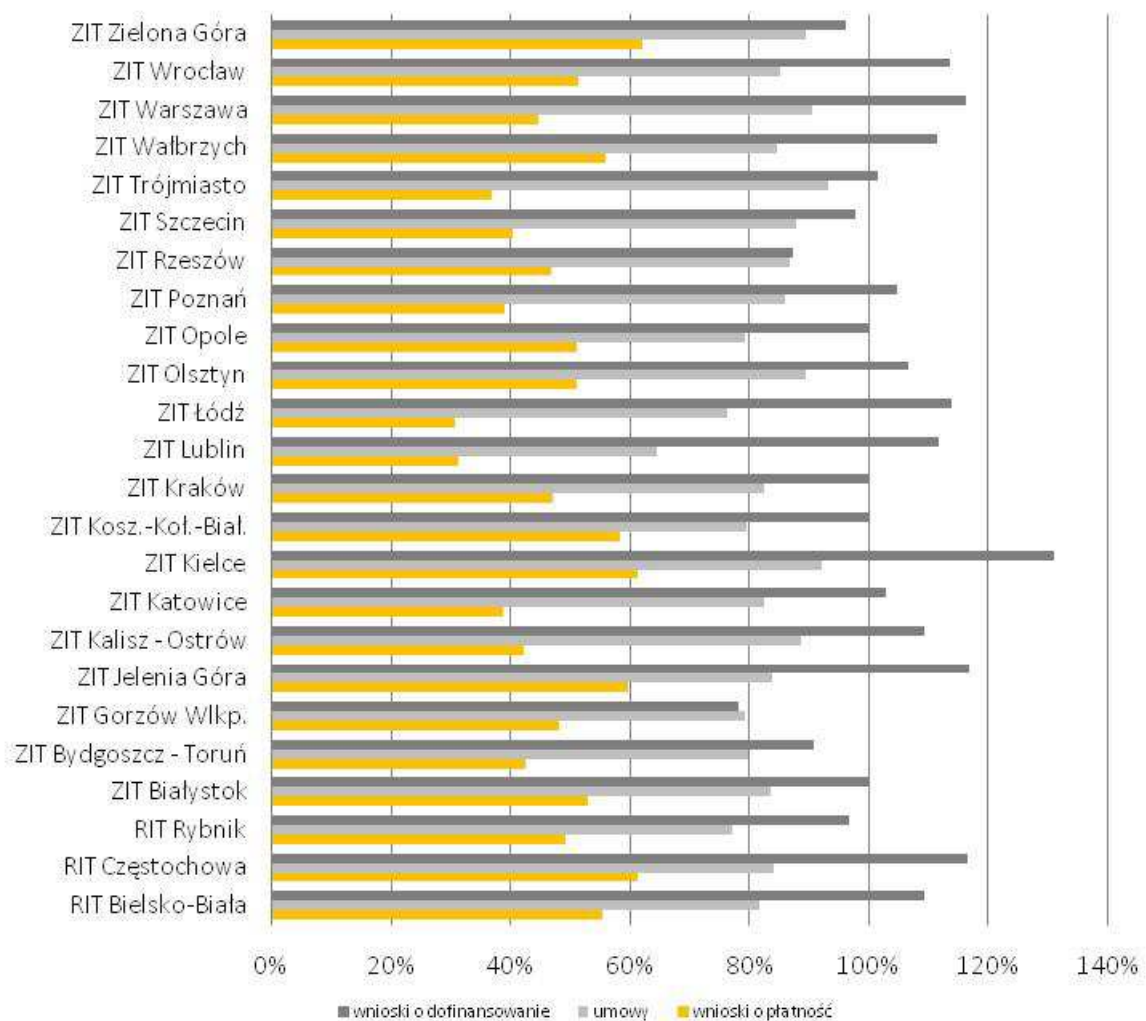
W działaniach RPO dedykowanych ZIT podpisano z beneficjentami **4,3 tys. umów** o łącznej wartości wynoszącej **13,7 mld zł** w części dofinansowania UE, co stanowi **83,5% alokacji**. Najbardziej zaawansowany pod względem kontraktacji jest ZIT Trójmiasto, w którym zawarte umowy konsumują 93,1% alokacji przewidzianej na realizację tego instrumentu. Z kolei najniższe wykorzystanie środków odnotowuje się w ZIT Lublin, gdzie do końca czerwca zakontraktowano 64,4% alokacji przeznaczonej na ZIT.

Wkład UE we wnioskach o płatność złożonych przez beneficjentów w ramach ZIT wynosi 7,4 mld zł, co stanowi 44,9% alokacji dedykowanej ZIT.



Najbardziej zaawansowany pod względem płatności jest ZIT Zielona Góra (62,1% alokacji), natomiast na końcu stawki plasuje się ZIT Łódź (30,7% alokacji).

Wykres 4. Postęp finansowy ZIT – wartość wniosków o dofinansowanie, umów i płatności jako % alokacji ZIT





KOMITETY MONITORUJĄCE KRAJOWE PROGRAMY OPERACYJNE

W związku z koniecznością podjęcia działań ułatwiających wykorzystanie funduszy europejskich na walkę z koronawirusem COVID-19 oraz na łagodzenie negatywnego wpływu pandemii na gospodarkę, w dniu 28 kwietnia br. Minister Funduszy i Polityki Regionalnej poinformowała o częściowym zawieszeniu stosowania „**Wytycznych w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020 z dnia 20 lutego 2018 r**”.

Częściowe zawieszenie wytycznych wynika z konieczności usprawnienia prac komitetów monitorujących w okresie epidemii COVID-19 oraz dostosowania trybu ich działania do panujących w kraju warunków (np. zmiany formy spotkań z bezpośrednich na online). W tym celu określone rygory stosowania obiegowego trybu pracy komitetów monitorujących zostały zniesione od 1 lutego do 31 grudnia 2020 r. Szczegóły znajdują się na stronie:

https://www.polskacyfrowa.gov.pl/media/88565/Informacja_o_czesciowym_zawieszeniu_wytycznych_w_zakresie_KM.pdf.

KM PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

W dniu 15 maja br. odbyło się posiedzenie Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji, na którym zostały przeprowadzone następujące przedsięwzięcia:

- ✚ Zaopiniowanie projektu informatycznego w ramach PO PC: Elektronicznej Platformy Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych (wnioskodawca – Minister Zdrowia).
- ✚ Zaopiniowanie raportów końcowych z realizacji projektów informatycznych w ramach PO PC:
 - ✚ **Blżej kultury.** Cyfryzacja reprezentatywnych kolekcji jednego z najstarszych i największych muzeów w Polsce – Muzeum Narodowego w Krakowie dla e-kultury i e-edukacji (wnioskodawca Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, beneficjent Muzeum Narodowe w Krakowie).



- ✦ Modernizacja Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej ZoSIA – (wnioskodawca Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, beneficjent Narodowe Archiwum Cyfrowe).
- ✦ Nowa jakość udostępniania dóbr kultury na Uniwersytecie Warszawskim, stworzenie centrum digitalizacji zbiorów bibliotecznych i muzealnych (wnioskodawca Uniwersytet Warszawski).
- ✦ Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej (wnioskodawca Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, beneficjent Biblioteka Narodowa).

Uchwały KM PO Wiedza Edukacja Rozwój podjęte w 2020 roku znajdują się na stronie: <https://www.power.gov.pl/strony/o-programie/instytucje/komitet-monitorujacy/#Dokumenty>.

KM PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

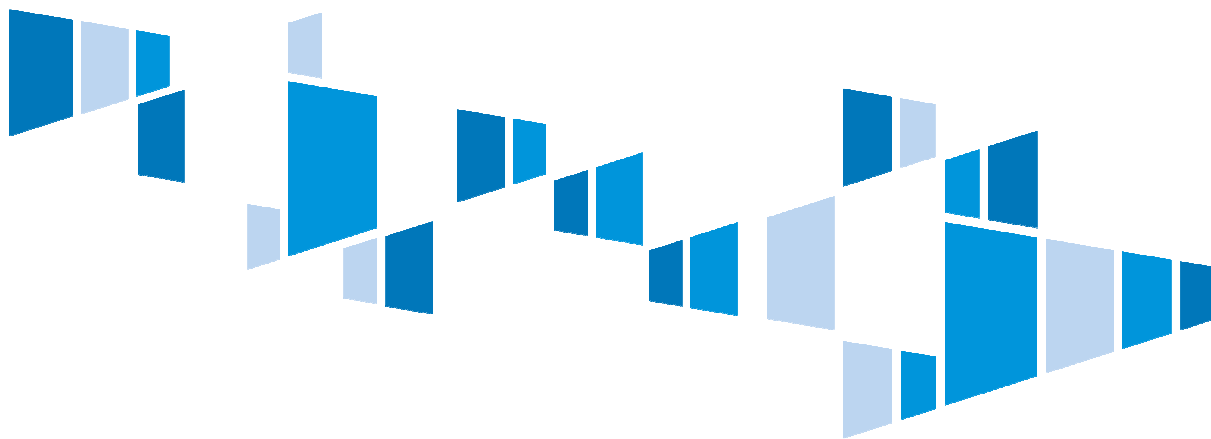
W dniu 23 czerwca br. zostało przeprowadzone spotkanie online w ramach **Komitetu monitorującego Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020**.

W dniu 30 czerwca br. KM POIiŚ zatwierdził Sprawozdanie z wdrażania Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w 2019 roku. Celem sporządzania sprawozdań rocznych jest cykliczne informowanie Komisji Europejskiej o stanie realizacji programu. Dokument znajduje się na stronie:

<https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/raporty/sprawozdania/#/domyslne=1>.

KM PO Inteligentny Rozwój 2014-2020

Regulamin KM PO Inteligentny Rozwój oraz uchwały przyjęte m.in. ostatnio w trybie obiegowym znajdują się na stronie: <https://www.poir.gov.pl/strony/o-programie/dowiedz-sie-o-instytucjach-w-programie/komitet-monitorujacy/#Dokumenty>.



Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

rpo.2020@mfipr.gov.pl